

LIST SVATÉHO OTCE JANA PAVLA II. KNĚŽÍM K ZELENÉMU ČTVRTKU 2004

VYDALA ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE

PRAHA 2004

(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

Drazí kněží!

1. S radostí vám píši u příležitosti Zeleného čtvrtku podle tradice, kterou jsem začal o svých prvních Velikonocích jako římský biskup již před dvaceti pěti lety. Toto poselství, které společnou účastí na Kristově kněžství vyjadřuje zvláštní rozměr bratrství, se váže na liturgický kontext tohoto svatého dne charakterizovaného dvěma příznačnými obřady: mší svatou při svěcení olejů ráno a mší svatou na památku Večeře Páně večer.

Myslím nejprve na vás, kteří jste shromáždění v katedrálách vašich diecézí spolu s vašimi biskupy, abyste obnovili kněžské sliby. Tento tolik výmluvný obřad se koná po svěcení svatých olejů, zejména křížma, a dobře zapadá do této slavnosti, která ukazuje obraz církve, kněží posvěcených svátostmi a povolanych šfít ve světě vůni poznání o Kristu Spasiteli (srov. 2 Kor 2,14-16).

Zvečera vás vidím vstupovat do večeřadla, abyste zahájili Velikonočního triduum. Je to právě ona „*velká horní místnost*“ (Lk 22,12), do níž nás Ježíš každý Zelený čtvrtek zve a kde se s vámi nejraději setkávám, drazí bratři v kněžské službě. Při Poslední večeři *jsme se narodili jako kněží*: proto je krásné a náležité sejít se ve večeřadle, sdílet vzpomínky plné vděčnosti a velkého poslání, které nás spojuje.

2. Narodili jsme se z eucharistie. Když dosvědčujeme v celé církvi, že „*de Eucharistia vivit*“, jak jsem chtěl zdůraznit v nedávné encyklice, můžeme tak mluvit i o služebném kněžství, které od začátku žije, pracuje a nese plody „*de Eucharistia*“.¹ „*Neexistuje eucharistie bez kněžství, jako neexistuje kněžství bez eucharistie.*“²

Tajemství kněžské služby, které se nikdy nemůže zredukovat pouze na účelové hledisko, protože se klade na úroveň „*bytí*“, opravňuje kněze jednat *in persona Christi* a vrcholí v okamžiku, kdy kněz proměňuje chléb a víno, přičemž opakuje Ježíšova gesta a slova při Poslední večeři.

Před touto mimořádnou skutečností zůstáváme užaslí a ohromení: jaká je to pokora, s níž se chtěl Bůh takto spojit s člověkem! Jestliže

¹ Srov. Conc. Trid., Sess. XXII, can. 2: *DS* 1752.

² JAN PAVEL II. *Dar a tajemství*. Praha: Nové město, 1997, s. 87.

se s pohnutím zastavujeme před jesličkami a rozjímáme vtělení Slova, co můžeme prožívat před oltářem, kde skrze prosté ruce kněze zpřítomňuje Kristus svou Obětí? Nezbyvá nám, než pokleknout a v tichu adorovat toto nejvyšší tajemství víry.

3. „*Mysterium fidei*“, zvolá kněz po proměňování. Tajemství víry je eucharistie, ale je třeba si uvědomit, že tajemství víry je také samotné kněžství.³ Toto tajemství posvěcení a lásky, dílo Ducha Svatého, díky němuž se chléb a víno mění v Tělo a Krev Krista, působí v osobě předsedajícího od okamžiku jeho kněžského svěcení. Existuje tudíž zvláštní reciprocita mezi eucharistií a kněžstvím, která pochází z večeřadla: jedná se o dvě společně ustanovené svátosti, jejichž osudy jsou nerozlučitelně spojeny až do konce světa.

Dotykáme se zde toho, co jsem nazval „*apoštolským charakterem eucharistie*“⁴. Svátost eucharistie – stejně jako svátost smíření – byla Kristem svěřena apoštolům a jimi a jejich nástupci předávána z generace na generaci. Na začátku veřejného života Mesiáš povolal Dvanáct, ustanovil je, aby „*byli s ním*“ a mohl je posílat kázat (srov. Mk 3,14-15). Při Poslední večeři „*bytí s Ježíšem*“ dosáhlo pro apoštolů vrcholu. Slavením velikonoční večeře a ustanovením eucharistie božský Mistr završil jejich povolání. Slovy „*To číňte na mou památku*“ položil na jejich poslání eucharistickou pečeť a tím, že je spojil se sebou ve svátostném společenství, je pověřil, aby udržovali ve věčné paměti toto nejsvětější gesto.

Zatímco říkal slova „*To číňte...*“, myslel na nástupce apoštolů a ty, kteří by měli prodloužit toto poslání rozdávaním pokrmu života až na nejzazší konec světa. A tak v jistém smyslu jsme do večeřadla voláni také my osobně, každý z nás,⁵ draží bratři v kněžské službě, abychom přijali z Pánových svatých a ctihodných rukou eucharistický chléb k rozlámání a k nasycení Božího lidu putujícího po cestách času do Otcova domu.

³ Srov. *tamtéž*.

⁴ Srov. JAN PAVEL II. Encyklika o eucharistii a jejím vztahu k církvi *Ecclesia de Eucharistia*, 26 – 33. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2003.

⁵ Srov. ČESKÝ MISÁL. Mše při svěcení olejů, Preface.

4. Eucharistie, stejně jako kněžství, je Božím darem, „radikálně převyšujícím moc shromáždění“, který toto shromáždění „dostává prostřednictvím biskupské poslušnosti sahající až k apoštolům.“⁶

II. vatikánský koncil učí, že „služebný kněz, který vykonává svou službu, (...) v zastoupení Krista koná eucharistickou obětí a jménem celého lidu ji podává Bohu.“⁷ Shromáždění věřících, spojené ve víře a v Duchu a obohacené mnohými dary, přestože představuje místo, v němž je Kristus „přítomen ve své církvi, především v liturgických úkonech“⁸, není samo schopné ani „učinit“ eucharistii, ani „si dát“ svátostnou službu.

A tak křesťanský lid zatímco na jedné straně děkuje Hospodinu za dar eucharistie a kněžství, na druhé straně nepřestává prosit, aby nikdy v církvi nechyběli kněží. Nikdy není dostačující počet kněží, který by vyhověl rostoucím potřebám evangelizace a pastorační péče věřících. V některých částech světa na sebe dnes jejich nedostatek upozorňuje s větší naléhavostí, neboť se zmenšuje zástup kněží, aniž by byla postačující generační náhrada. Jinde, díky Bohu, nastupuje slibné jaro povolání. Mimoto v Božím lidu roste vědomí nutnosti modlit se za povolání ke kněžství a k zasvěcenému životu a aktivně se na něm podílet.

5. Ano, povolání jsou Božím darem, o který musíme neustále prosit. Když přijímáme Ježíšovo pozvání, je třeba především prosit Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň (srov. Mt 9,38). Modlitba, zesílená tichou obětí utrpení, je prvním a nejúčinnějším prostředkem *pastoračního povolání*. Modlit se znamená mít oči upřené na Krista v důvěře, že od něj samotného, jediného Velekněze, a z jeho božské oběti vyraší v hojnosti, skrze Ducha Svatého, ratolesti povolání nutných v každé době života a poslání církve.

⁶ JAN PAVEL II. Encyklika o eucharistii a jejím vztahu k církvi *Ecclesia de Eucharistia*, 29. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2003.

⁷ II. Vatikánský koncil. Věřoučná konstituce o církvi *Lumen gentium*, 10. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995.

⁸ II. Vatikánský koncil. Konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, 7. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995.

Zastavme se ve večeřadle a rozjímejme o Spasiteli, který při Poslední večeři ustanovil eucharistii a kněžství. V oné svaté noci *povolal jménem* všechny kněze všech dob. Jeho milující pohled se obrátil na každého jako ten, kterým ulpěl na Šimonovi a Ondřejovi, Jakubovi a Janovi, Natanaelovi, když stál pod fíkovníkem, na Matoušovi, sedícím v celnici. Ježíš nás povolal a mnohými cestami volá stále další, aby se stali jeho služebníky.

Z večeřadla Kristus nepřestává hledat a povolávat: tady je počátek a věčný pramen autentické pastorační kněžské povolání. Za ni, bratři, se cítíme jako první zodpovědní, připraveni pomoci těm, které se On rozhodne spojit ve svém kněžství, aby na jeho pozvání velkorose odpověděli.

Nejprve, víc než jakákoliv jiná iniciativa povolání, je však nezbytná naše osobní věrnost. Vskutku má cenu naše náležení Kristu, láska, kterou živíme při eucharistii, zápal, s kterým ji slavíme, zbožnost, s kterou ji adorujeme, horlivost, s kterou ji rozdělujeme bratřím, zvláště nemocným. Ježíš Velekněz stále osobně zve dělníky na svou vinici, ale od začátku potřebuje naši aktivní spolupráci. Kněží zamilovaní do eucharistie jsou schopni předat dětem a mladým „úžas z eucharistie“, který jsem zamýšlel znovu probudit encyklikou *Ecclesia de Eucharistia*⁹. Obecně jsou to oni, kteří je tímto způsobem přitáhnou na cestu kněžství, jak by mohla užitečně dokázat historie našeho povolání.

6. Právě v tomto světle, drazí bratři kněží, upřednostňujte, vedle ostatních iniciativ, *péči o ministranty*, kteří představují jakoby „líheň“ kněžských povolání. Skupina ministrantů, vámi dobře vedená uvnitř farního společenství, může projít hodnotnou cestu křesťanského růstu, tvořící téměř druh před-semináře. Vychovávejte farnost, rodinu rodin, aby viděla v ministrantech své syny jako „olivové ratolesti kolem stolu“ Krista, Chleba života (srov. Ž 128,3).

Využívejte spolupráce s citlivějšími rodinami a katechety, veďte s horlivou starostlivostí skupinu ministrantů, aby se skrze službu u oltáře každý z nich učil stále víc milovat Pána Ježíše, aby ho po-

⁹ Srov. JAN PAVEL II. Encyklika o eucharistii a jejím vztahu k církvi *Ecclesia de Eucharistia*, 6. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2003.

znal skutečně přítomného v eucharistii, aby vychutnával krásu liturgie. Všechny iniciativy organizované pro ministranty na úrovni diecéze nebo pastoračních území necht' jsou podporovány a povzbuzovány, stále se zřetelem na odlišnosti věku. V letech biskupské služby v Krakově jsem mohl zjistit, jak prospěšné je věnovat se jejich formaci lidské, duchovní a liturgické. Když chlapci a dospívající vykonávají službu u oltáře s radostí a nadšením, dají svým vrstevníkům výmluvné svědectví důležitosti a krásy eucharistie. Díky výjimečné představitosti, která je příznačná pro jejich věk, a s vysvětlením a příkladem kněží a jejich větších kamarádů mohou i ti nejmenší růst ve víře a nadchnout se pro duchovní skutečnosti.

A nezapomeňte, že prvními „apoštoly“ Ježíše Velekněze jste vy: vaše svědectví je cennější než jakýkoliv jiný prostředek nebo pomůcka. V řádu slavení mše svaté v neděli a ve všední dny se ministranti setkávají s vámi, ve vašich rukách vidí „tvořit“ eucharistii, na vašich tvářích čtou odlesk tajemství, ve vašich srdcích tuší volání větší lásky. Buďte jim otci, učiteli, svědky eucharistické zbožnosti a svatosti života!

7. Drazí bratři kněží, vaše zvláštní poslání v církvi vyžaduje, abyste byli Kristovými „přáteli“, abyste vytrvale kontemplovali jeho tvář a zapsali se poslušně do školy Panny Marie. Bez přestání se modlete, jak nabádá apoštol (srov. 1 Sol 5,17), a vybízejte věřící, aby se modlili za povolání, za vytrvalost povolaných ke kněžství a za posvěcení všech kněží. Pomáhejte svým komunitám stále víc milovat jedinečný „dar a tajemství“, kterým je služebné kněžství.

V duchu modliteb Zeleného čtvrtku se mi vracejí na mysl některé invokace Litanie k našemu Pánu Ježíši Kristu, Knězi a Oběti¹⁰, které už řadu let recituji s velkým užitkem pro duši:

*Ježíši, Knězi a Oběti,
Ježíši, který jsi při Poslední večeři ustanovil obět' stále zpřítomňovanou,
Ježíši, Veleknězi vybraný z lidu,*

¹⁰ JAN PAVEL II. *Dar a tajemství*. Praha: Nové město, 1997, s. 110n.

*Ježíši, Veleknězi ustanovený pro lid,
Ježíši, Veleknězi, který ses vydal Bohu jako oběť,
smiluj se nad námi!
Abys obdařil svůj lid pastýři podle svého srdce,
abys poslal dělníky na svou žeň,
abys rozmnožil věrné přísluhovatele svých tajemství,
prosíme tě, vyslyš nás!*

8. Svěřuji každého z vás a vaši každodenní službu Matce kněží. V modlitbě růžence nás páté *tajemství světla* vede, abychom očima Panny Marie kontemplovali dar eucharistie, užasli nad láskou „až do krajnosti“ (Jan 13,1), kterou Ježíš zjevil ve večeřadle, a nad pokorou jeho přítomnosti v každém svatostánku. Ať vás Panna Maria chrání, abyste si nikdy nezvykli na tajemství vložené do vašich rukou. Tím, že budete bez přestání děkovat Pánu za výjimečný dar jeho Těla a Krve, budete moci věrně vytrvat ve své kněžské službě.

A ty, Matko Krista Velekněze, získávej pro církve stále četná a svatá povolání, věrné a obětavé služebníky oltáře.

Drazí bratři kněží, přeji vám a vašim komunitám svaté Velikonocce a ze srdce vám všem žehnám.

Ve Vatikánu 28. března 2004

Joannes Paulus II

Seznam dokumentů vydaných v této ediční řadě

1. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1994 (1993)
2. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě II. světového dne nemocných 11. února 1994 (1993)
3. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1994 (1993)
4. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti IX. a X. světového dne mládeže 1994–1995 (1994)
5. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni modliteb za povolání (1994)
6. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1994 (1994)
7. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXVIII. světovému dni sdělovacích prostředků 15. května 1994 (1994)
8. Dopis papeže Jana Pavla II. rodinám (1994)
9. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni uprchlíků 1994–1995 (1994)
10. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1995 (1994)
11. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě III. světového dne nemocných 11. února 1995 (1995)
12. List papeže dětem u příležitosti Roku rodiny (1995)
13. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1995 (1995)
14. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1995 (1995)
15. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni modliteb za povolání (1995)
16. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIX. světovému dni sdělovacích prostředků 28. května 1995 (1995)
17. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1996 (1995)
18. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě IV. světového dne nemocných 11. února 1996 (1996)

19. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k postní době 1996 (1996)
20. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1996 (1996)
21. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti XI. světového dne mládeže 1996 (1996)
22. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1996 v jubilejním roce jeho kněžského svěcení (1996)
23. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni modliteb za povolání 28. dubna 1996 (1996)
24. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1997 (1996)
25. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k přípravě na V. světový den nemocných 11. února 1997 (1996)
26. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1997 (1996)
27. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1997 (1997)
28. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1997 (1997)
30. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni sdělovacích prostředků 11. května 1997 (1997)
31. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1998 (1997)
32. Poselství papeže Jana Pavla II. k VI. světovému dni nemocných, Loreto 11. února 1998 (1998)
33. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1998 (1998)
34. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1998 (1998)
35. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1998 (1998)
36. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni modliteb za povolání 3. května 1998 (1998)
37. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni sdělovacích prostředků 24. května 1998 (1998)
38. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1999 (1998)
39. Poselství papeže Jana Pavla II. k přípravě VII. světového dne nemocných 11. února 1999 (1999)
40. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1999 (1999)
41. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1999 (1999)
42. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. ke XXXVI. světovému dni modliteb za povolání 25. dubna 1999 (1999)
43. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1999 (1999)
44. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni sdělovacích prostředků 16. května 1999 (1999)
45. *Incarnationis mysterium* – bula k vyhlášení Velkého jubilea roku 2000 (1999)
46. List papeže Jana Pavla II. umělcům (1999)
47. List papeže Jana Pavla II. starým lidem (1999)
48. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 2000 (1999)
49. Poselství papeže Jana Pavla II. k VIII. světovému dni nemocných (1999)
50. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2000 (2000)
51. Poselství papeže Jana Pavla II. o putování na místa spjatá s dějinami spásy (2000)
52. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 2000 (2000)
53. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2000 (2000)
54. Poselství papeže Jana Pavla II. ke XXXVII. světovému dni modliteb za povolání 14. května 2000 (2000)
55. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIV. světovému dni sdělovacích prostředků 4. června 2000 (2000)
56. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2001 (2000)
57. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. února 2001 (2001)

58. Apoštolský list Jana Pavla II. daný motu proprio k prohlášení svaté Brigity Švédské, svaté Kateřiny Sienské a svaté Terezie Benedikty od Kříže za spolupatronky Evropy (2001)
59. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2001 (2001)
60. *Novo millennio ineunte* – apoštolský list papeže Jana Pavla II. na závěr Jubilejního roku 2000 (2001)
61. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2001 (2001)
62. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVIII. světovému dni modliteb za povolání 6. května 2001 (2001)
63. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni sdělovacích prostředků 27. května 2001 (2001)
64. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXII. světovému dni cestovního ruchu 27. září 2001 (2001)
65. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2002 (2001)
66. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. února 2002 (2002)
67. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2002 (2002)
68. Poselství papeže Jana Pavla II. k LXXVIII. světovému dni uprchlíků 2002 (2002)
69. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIX. světovému dni modliteb za povolání 21. dubna 2002 (2002)
70. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVI. světovému dni sdělovacích prostředků 12. května 2002 (2002)
71. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2002 (2002)
72. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIII. světovému dni cestovního ruchu 2002 (2002)
73. *Misericordia Dei* – apoštolský list o některých aspektech slavení svátosti smíření (2002)
74. *Rosarium Virginis Mariae* – apoštolský list o modlitbě svatého růžence (2002)
75. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2003 (2002)
76. Poselství papeže Jana Pavla II. u příležitosti LXXXIX. světového dne uprchlíků 2003 (2003)
77. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2003 (2003)
78. Poselství papeže Jana Pavla II. k XI. světovému dni nemocných 2003 (2003)
79. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Dni mládeže v diecézích na Květnou neděli 13. dubna 2003 (2003)
80. Poselství papeže Jana Pavla II. k XL. světovému dni modliteb za povolání (2003)
81. Poselství papeže Jana Pavla II. ke XXXVII. světovému dni sdělovacích prostředků (2003)
82. *Ecclesia in Europa* – posynodální apoštolská exhortace (2003)
83. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIV. světovému dni cestovního ruchu 2003 (2003)
84. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni míru 1. ledna 2004 (2003)
85. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni nemocných 11. února 2004 (2004)
86. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2004 (2004)
87. Poselství papeže Jana Pavla II. k XC. světovému dni uprchlíků 2004 (2004)
88. *Spiritus et sponsa* – apoštolský list papeže Jana Pavla II. k příležitosti XL. výročí vyhlášení konstituce o posvátné liturgii Sacrosanctum Concilium (2004)
89. Poselství papeže Jana Pavla II. k XIX. světovému dni mládeže na Květnou neděli 4. dubna 2004 (2004)
90. Poselství papeže Jana Pavla II. k XLI. světovému dni modliteb za povolání 2. května 2004 (2004)
91. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVIII. světovému dni sdělovacích prostředků (2004)
92. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2004 (2004)